

4.1, Manchester:

Manchester is dé sportstad van Groot-Brittannië. Ook is het een toonaangevende muziekstad. In Manchester begon de industriële revolutie. Manchester was een textielstad. Alle textielfabrieken stonden vlak bij steenkoolvelden. Het productiemiddel steenkool was nodig als energiebron voor de stoommachines van de textielfabrieken. Factoren die bepalen waar een bedrijf zich vestigt, heten locatiefactoren. Behalve steenkool speelden andere productiemiddelen een rol, zoals arbeid. De stoommachine betekende het begin van massaproductie in grote fabrieken. De grondstof katoen werd via de haven van Liverpool goedkoop aangevoerd. Vooral door de goedkope arbeid in lagelonenlanden stortte de industrie in Manchester na 1970 in een diepe crisis. Na jaren van verval, armoede en werkloosheid is Manchester opgekrabbeld. Er zijn bedrijven in de lichte industrie en er is veel werk in de dienstensector. In combinatie met stedelijke vernieuwing is Manchester weer een moderne stad geworden. Veel bedrijven in de hightechindustrie zijn grote multinationale ondernemingen. Deze bedrijven zijn kennisintensief. Ze zijn footloose. Hoewel hightechbedrijven footloose zijn, vestigen ze zich toch bij elkaar. waarom? Omdat bedrijven profiteren van elkaars aanwezigheid doordat ze ideeën en informatie uitwisselen. De voordelen van het bij elkaar zitten van bedrijven noem je agglomeratievoordelen. Een goede infrastructuur is een locatiefactor van belang. De woonomgeving is ook een belangrijke locatiefactor.

Basisboek:

Om iets te maken, heb je drie productiemiddelen nodig: arbeid, kapitaal en natuur. Je kunt grondstoffen opdelen in 2 groepen. Groep 1 is ruwe grondstoffen, die zijn nog niet bewerkt. En groep 2 zijn halffabricaten, deze zijn wel al bewerkt. Mijnbouw kan op twee manieren. Met dagbouw, dan haal je het met graafmachines uit de grond. Of met schachtbouw, dan wordt in de ondergrond een stelsel van horizontale en verticale gangen aangelegd. Redenen waarom een bedrijf zich op een bepaalde plaats wilt vestigen noem je vestigingsplaatsfactoren en locatiefactoren. Zware industrie zijn grondstofgebonden. Bedrijven die een plek bij de afzetmarkt zoeken zijn marktgebonden. Voor bedrijven is een goede infrastructuur erg belangrijk.

4.2, verschuivende grenzen in Europa:

In 1902 had Lviv een Duitse naam: Lemberg. Het was een belangrijke stad in het oosten van het Oostenrijks-Habsburgse keizerrijk. Er woonden verschillende volken bij elkaar, die elk hun eigen cultuur hadden. Na de Eerste Wereldoorlog verdwenen de Oostenrijkers.

Lemberg kwam in het oosten van de nieuwe staat Polen te liggen en kreeg een nieuwe naam: Lwow. In de Tweede Wereldoorlog kwam de stad in Duitse handen. Het Russische leger wist de Duitsers te verdrijven, maar daarmee was de ellende niet voorbij. De stad ging deel uitmaken van de Sovjet Unie en kreeg weer een nieuwe naam: Lvov. Toen de Sovjetunie in 1991 uit elkaar viel, verschoven de grenzen opnieuw. Oekraïne werd een zelfstandige staat met in het westen Lviv.

Tot 1945 lag Wrocław onder de naam Breslau in de staat Duitsland. Na 1945 veranderde Breslau in Wrocław, want de stad kwam in de staat Polen te liggen. Alle Duitsers werden gedwongen naar Duitsland te verhuizen. Voor hen in de plaats kwamen Polen die verdreven waren uit de gebieden die door Rusland waren ingenomen. Zo kwamen veel inwoners van Lviv naar Wrocław. Lviv en Wrocław zijn voorbeelden van de ingrijpen die verschuivende grenzen kunnen hebben, waar grenzen verschuiven komen volken in verdrukking. Verschuivende grenzen komen vooral voor in Oost-Europa.

Basisboek:

Een staat is een gebied met twee kenmerken: het is duidelijk begrensd en het bestuur is soeverein. Dat wil zeggen dat er geen enkele baas boven staat. Tussen staten liggen duidelijke grenzen. Er zijn twee soorten staatsgrenzen. Een natuurlijke grens, dat is Grens langs een natuurlijk obstakel, zoals een rivier of een gebergte. Of een kunstmatige grens, Een grens die door mensen is bepaald en die is aangegeven met borden en grenspalen. Op het continentaal plat zijn kunstmatige staatsgrenzen getrokken. Een volk heeft een woongebied. Als er in een staat één volk woont, dan noem je dat volk een natie. Zo'n staat heet ook wel een natiestaat. Culturelementen kunnen zich van het ene naar het andere cultuurgebied verspreiden. Je noemt dat diffusie.

4.3, Oost-Europa:

Na de Tweede Wereldoorlog was Europa verdeeld in het kapitalistische West-Europa en het communistische Oost-Europa, dat bekend stond als het Oostblok. De planeconomie leverde minder welvaart op dan de vrijemarkteconomie van het Westen. Oost-Europa ontwikkelt zich, maar er zijn grote tegenstellingen. Op het platteland zijn veel dorpen verwaarloosd. Multinationals vestigen zich graag in Boedapest, Praag of Warschau. In een hoofdstad zitten ze dicht bij het vuur van de macht. De landen die hun onderlinge grenzen hebben opgeheven, staan bekend als de Schengenlanden. Als je de migratie saldo's bekijkt vallen de soms grote vertrekoverschotten op. Die hebben gevolgen. Zo neemt in Polen en Roemenië de bevolking af. Daar gaan vertrekoverschotten samen met een lage, negatieve natuurlijke bevolkingsgroei.

Basisboek:

Migratie heeft twee hoofdvormen: binnenlandse en buitenlandse migratie. Bij binnenlandse migratie verhuis je binnen een land, bij buitenlandse migratie verhuis je naar een ander land. Bij emigratie verlaat je het land waar je woont. Bij immigratie kom je een nieuw land binnen. Mensen hebben verschillende redenen om te verhuizen. Redenen om te vertrekken noem je pushfactoren. Twee voorbeelden zijn armoede en werkloosheid. Je hebt ook pullfactoren. Een belangrijke pullfactor is werk, maar ook spelen landschap en klimaat een grote rol. De manier waarop in een staat de productie van goederen geregeld is, noem je het economische systeem. In een kapitalistisch land wordt de productie geleid door particuliere ondernemers. Het kapitalistische productiesysteem wordt daarom ook wel aangeduid als vrijemarkteconomie. In een communistisch land wordt de productie centraal geleid door de staat. Het communistische productiesysteem wordt daarom ook wel aangeduid als planeconomie.

4.4, Fort Europa?:

Iedere dag proberen vele migranten Europa binnen te komen. Hun aantal nam de laatste jaren sterk toe. Er zijn twee hoofdredenen om de oversteek naar Europa te maken. Mensen die door geweld en oorlog hun land verlaten zijn vluchtelingen. Er komen ook veel mensen naar Europa in de hoop er werk te kunnen vinden en een beter en welvarender bestaan op te bouwen. Zij zijn economische vluchtelingen. De Europese Unie probeert door strenge wetten en controles mensen tegen te houden. De toegang is zo moeilijk gemaakt dat je spreekt van Fort Europa. Er komen vaak problemen bij spelen als vluchtelingen naar Europa komen. Daarom zijn er maatregelen bedacht om de problemen op te lossen.

- De EU heeft de controles op zee uitgebreid.
- De EU wil vluchtelingen beter spreiden over de lidstaten.
- De EU gaat meer hulp en voorlichting geven in landen waar vandaan veel economische vluchtelingen komen.

Basisboek:

Miljoenen mensen zijn uit hun land gevlucht om politieke redenen. Zijn vluchtelingen op de vlucht in hun eigen land, dan noem je ze ontheemden.